

Den 8. april 2022 kl. 12.00 blev retten sat af retsassessor ...

Retsmødet var offentligt.

Rettens nr. 9-4452/2021

Politiets nr. SØK-83250-00001-17

Anklagemyndigheden

mod

T

cpr-nummer ...

Ingen mødt.

Retten afsagde

Kendelse:

Advokat Jonas Christoffersen har som forsvarer på vegne T ved brev af 25. oktober 2021 anmodet retten om at fastsætte en frist på tre måneder fra den 25. oktober 2021 for Rigsadvokatens afslutning af undersøgelsen om udlevering af T, subsidiært for Rigsadvokatens begrundede afgørelse om forældelse, således at retten kan tage stilling til spørgsmålet om forældelse.

Rigsadvokaten har udtalt sig imod anmodningen og påstået anmodningen afvist. Rigsadvokaten er fremkommet med sine bemærkninger af 3. december 2021.

Advokat Jonas Christoffersen er fremkommet med supplerende bemærkninger af 7. december 2021 og Rigsadvokat med supplerende bemærkninger af 14. december 2021.

Parterne har tiltrådt, at retten kan behandle anmodningen på skriftligt grundlag.

Advokat Jonas Christoffersen har på vegne T navnlig anført, at sagen har overskredet enhver rimelig sagsbehandlingstid, hvilket skyldes, at Rigsadvokaten ikke behandler sagen objektivt. Hvis Rigsadvokaten inden for rimelig tid havde afgjort sagen i overensstemmelse med objektivitetsprincippet, ville Rigsadvokaten have indstillet til retten, at T ikke kan udleveres.

Rigsadvokatens undersøgelse lever ikke op til hastighedsprincippet, og Rigsadvokaten skal efter retsplejelovens § 96, stk. 2, "fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader", ligesom det fremgår af retsplejelovens § 718a, at afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning skal "træffes inden rimelig tid efter det tidspunkt, hvor politiet har gjort sigtede bekendt med sigtelsen." Det gælder helt generelt, at enhver har ret til en retfærdig rettergang inden for rimelig tid, jf. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6 og FN's Konvention om Civile og Politiske Rettigheder ICCPR artikel 14 ("without undue delay"). Det er "en betydelig belastning for en sigtet at skulle leve med den usikkerhed, der følger af sigtelsen. Det gælder naturligvis navnlig de meget langvarige sigtelser..." (betænkning 1492/2007 om begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger afgivet af Justitsministeriets Strafferetsplejeudvalg). Der er også i internationale sager behov for, at "politiet og anklagemyndigheden allerede i en tidlig fase af et sagsforløb gør sig overvejelser om, hvilke

undersøgelser- og efterforskningskridt det kan være relevant at foretage, således at "forskellige skridt udføres sideløbende, således at der samlet spares tid" (betænkningen, side 116). Sagsbehandlingstiden har imidlertid rundet 25 år regnet fra gerningstidspunktet, ligesom der er gået 25 år fra de indiske myndigheders første tiltag i 1996. Sagen har undervejs ligget stille flere gange og i år af gangen, herunder fra 1995-2002, hvor der ikke var hjemmel til udlevering og ingen retsforfølgning, og i perioden 2003-2010 med urimeligt langsom sagsbehandling med flere døde perioder.

Retsplejelovens § 718a og § 718b blev indført "ikke blot for at sikre en sagsbehandlingstid inden for en rimelig frist, men også for at give den, der er sigtet i en straffesag, et retsmiddel ved en uafhængig judicial instans til at søge dette håndhævet, således at retten i særlige tilfælde, hvor afgørelsen af tiltalepåbegyndelsen er trukket helt urimeligt i langdrag, på anmodning fra den sigtede kan bestemme, at tiltaleafgørelsen skal træffes inden en vis frist" (betænkningen, side 118f). Det følger af, at der efter Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 13 er ret til adgang til et uafhængigt og effektivt retsmiddel mod anklagemyndighedens urimeligt langsommelige sagsbehandling.

Rigsadvokatens hovedsynspunkt er, at retsplejelovens § 718b ikke finder anvendelse på udleveringssager, navnlig fordi udleveringslovens henvisning til retsplejeloven ikke udtrykkeligt omfatter kapitel 65. Det fremgår klart af udleveringslovens forarbejder, at retsplejelovens 4. bog om strafferetsplejen skal anvendes "med de fornødne lempelser". Der er ikke grundlag for at antage, at de konkrete henvisninger fra udleveringsloven til retsplejeloven har til formål at udelukke anvendelsen af andre bestemmelser, således at der skal sluttes modsætningsvis fra de konkrete henvendelser. Der er heller ikke grundlag i forarbejderne til retsplejelovens § 718a for at antage, at den ikke skulle finde anvendelse på udleveringssager, og den kan uden videre anvendes med den lempelse, at den i stedet for en "afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefravalg eller tiltalerejsning" finder anvendelse på en "afgørelse om indstilling om udlevering," således sigtede kan indbringe sagen for retten mv.

Formålet med retsplejelovens § 718b er bl.a. at "bidrage til en hurtigere behandling af straffesager," men Rigsadvokaten undlader at betone hensynet til at sikre sigtede et effektivt retsmiddel mod langstrakte undersøgelser i udleveringssager (eller efterforskninger i andre straffesager). Udleveringslovens henvisning til retsplejeloven skal fortolkes i overensstemmelse EMRK artikel 13, således at sigtede har adgang til et effektivt retsmiddel mod urimeligt langstrakte undersøgelser i udleveringssager. Bestemmelsen finder anvendelse, når der er et rimeligt grundlag ("arguable claim") for at antage, at sagsbehandlingstiden kan vare for langstrakt, hvilket der tydeligvis er i denne sag.

Rigsadvokatens undersøgelse af udleveringsbegæringen lever klart ikke op til objektivitetsprincippet, idet en objektiv undersøgelse inden for rimelig tid burde have resulteret i en indstilling til retten om at afslå udleveringsbegæringen. De indiske myndigheder har ansvaret for at fremlægge en udleveringsbegæring, der kan danne grundlag for Rigsadvokatens undersøgelse og indstilling om udlevering. Det er nu gået mere end ti år, siden Østre Landsret ved kendelse af 30. juni 2010 afviste at udlevere T. Der er ingen konkret udsigt til, at de indiske myndigheder inden for en overskuelig tidshorisont vil kunne tilvejebringe den fornødne sikkerhed for T, men Rigsadvokaten fortsætter sin indsats for at bistå X-land med at etablere et udleveringsgrundlag. Hvis Rigsadvokaten havde afgivet indstilling i de snart fem år, der er gået, siden X-land for anden gang begærede T udleveret,

ville Rigsadvokaten have haft pligt til at indstille, at T ikke kan udleveres til X-land, men en sådan indstilling går mod den danske regerings interesser i at opretholde gode diplomatiske forbindelser til X-land. Det er imidlertid X-land, der bærer ansvaret for, om udleveringsbegæringen kan nyde fremme. Rigsadvokaten har ikke rådighed over tiltalespørgsmålet, men Rigsadvokaten har ansvaret for at gennemføre en undersøgelse inden for rimelig tid og for at beskytte Ts rettigheder. Ethvert skridt i en straffesag skal gennemføres med den fornødne hurtighed. F.eks. kan Retslægerådet langvarige sagsbehandling i sig selv føre til, at en straffesag varer urimeligt længe, også selv om Retslægerådet ikke har rådighed over straffesagen. På samme måde har Rigsadvokaten naturligvis ansvaret for at gennemføre sin del af den samlede straffesag med den fornødne hurtighed. Det er ikke korrekt, at fastsættelse af en frist for anklagemyndighedens undersøgelse af sagen "vil underminere udleveringslovens princip om, at retten skal træffe sin afgørelse om udlevering på et fuldt oplyst grundlag." Alle straffesager skal fremmes med behørig hastighed og grundighed. Det er kun, hvis efterforskningen af en almindelig straffesag eller undersøgelsen i en udleveringssag trækker unødigt ud, at retten skal fastsætte en frist. Anklagemyndigheden må anmode retten om at fastsætte en frist, der giver adgang til en tilstrækkelig undersøgelse, således at tiltale kan rejses eller indstilling om udlevering afgives på et tilstrækkeligt grundlag. Udleveringssager adskiller sig ikke derved fra andre straffesager.

Justitsministeren blev den 30. juli 2021 anmodet om at fastsætte en frist for Rigsadvokatens undersøgelse, da Justitsministeriet i notat af 12. januar 2004 om effektive retsmidler i forhold til lang sagsbehandlingstid i straffesager anførte, at klage til Justitsministeriet må anses som et relevant sagsskridt mod urimelig lang sagsbehandlingstid, og at det må anses for et teoretisk og ineffektivt retsmiddel imod langsommelig sagsbehandling at indbringe Justitsministeriets afgørelse for domstolene i medfør af grundlovens § 63. Justitsministeren meddelte ved brev af 15. oktober 2021, at han ikke ville fastsætte frist for Rigsadvokatens undersøgelse.

Retsmiddel mod den urimeligt langs sagsbehandlingstid må være at anmode Retten i Hillerød om i medfør af retsplejeloven § 718 b at fastsætte en frist på tre måneder regnet fra 25. oktober 2021 for Rigsadvokatens afslutning af undersøgelsen om udlevering, subsidiært for Rigsadvokatens begrundede afgørelse om forældelse, således at retten kan tage stilling til spørgsmålet om forældelse, jf. herved princippet i retsplejelovens § 846.

Det svarer ikke til bestemmelsens ordlyd og anvendelse i praksis, at retsplejelovens § 846 "giver retten adgang til at forhåndsafvisning af sagen i tilfælde, hvor det er utvivlsomt, at en hovedforhandling ikke vil være til nogen nytte." Der gælder ingen betingelse om utvivlsomhed. Det fremgår tværtimod af retspraksis, at spørgsmål om forældelse mv. kan udskilles til delafgørelse, jf. UfR 1987.904H, UfR 1997.1328 H og UfR 2006.1013V.

Rigsadvokaten har vedrørende påstanden om fastsættelse af frist for afslutning af undersøgelsen om udlevering af T navnlig anført, at retsplejelovens kapitel 65, herunder § 718 b, ikke finder anvendelse i sager, der behandles i medfør af udleveringsloven, fordi der ikke er henvist til disse bestemmelser i udleveringsloven eller forarbejderne til denne. Hvis retten måtte komme frem til, at retsplejelovens kapitel 65 finder anvendelse ved behandlingen af udleveringssager, gøres der ingen indsigelse til, at § 718 b ikke finder anvendelse, idet bestemmelsen hverken efter sin ordlyd eller i forhold til det beskyttelseshensyn, der danner baggrund for bestemmelsen, finder anvendelse i forhold til anklagemyndighedens behandling af anmodninger fra udlandet om udlevering til strafforfølgning.

Vedrørende påstanden om fastsættelse af frist for Rigsadvokatens begrundede afgørelse om forældelse med henblik på rettens stillingtagen har Rigsadvokatens navnlig anført, at hverken retsplejelovens § 846, stk. 1, nr. 3, eller princippet bag bestemmelsen finder anvendelse i sager, der behandles i medfør af udleveringsloven. Retsplejelovens kapitel 77 (og herunder § 846, stk. 1, nr. 3) finder ikke anvendelse ved behandlingen af udleveringssager, fordi der ikke er henvist til disse bestemmelser i udleveringsloven eller forarbejderne til denne. Hvis retten skulle komme frem til, at retsplejelovens kapitel 77 finder anvendelse ved behandlingen af udleveringssager, gøres det subsidiært gældende, at hverken retsplejelovens § 846, stk. 1, nr. 3, eller princippet bag denne bestemmelse finder anvendelse ved behandlingen af udleveringssager, idet bestemmelsen hverken efter sin ordlyd eller i forhold til det beskyttelseshensyn, der danner baggrund for bestemmelsen, finder anvendelse i forhold til anklagemyndighedens behandling af anmodninger fra udlandet om udlevering til strafforfølgning.

Om retsplejelovens § 718 b

Retsplejelovens § 718 b blev indsat ved lov nr. 493 af 17. juni 2008 om ændring af retsplejeloven. Det fremgår af bestemmelsens ordlyd, at den vedrører afgørelser om "påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning". Det fremgår af pkt. 1.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget (LFF nr. 78 af 27. februar 2008), at "[l]ovforslaget bygger på Strafferetsplejeudvalgets betænkning nr. 1492/2007 om begrænsning af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger (herefter udvalget og betænkningen). Udvalget har haft til opgave at vurdere, hvordan der kan iværksættes yderligere hensigtsmæssige tiltag, som uden at tilsidesætte hensynet til en effektiv efterforskning og kriminalitetsbekæmpelse vil kunne begrænse den tidsmæssige udstrækning af sigtelser og varetægtsfængslinger". Det fremgår endvidere af pkt. 1.2 til lovforslaget, at "[d]et foreslås, at der i retsplejeloven indsættes en ny bestemmelse om en vis, begrænset domstolsprøvelse af den tidsmæssige udstrækning af sådanne langvarige sigtelser. Efter den foreslåede bestemmelse kan retten undtagelsesvis fastsætte en frist på mindst 3 måneder og højest 1 år for anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet, hvis der efter en samlet vurdering af hensynet til den sigtede, forurettede, sagens beskaffenhed og omstændigheder samt sagens samfundsmæssige betydning er særlig grund til at kræve fremskyndelse af anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet". Vedrørende kompetencen til at afgøre tiltalespørgsmålet fremgår det af de specielle bemærkninger til § 718 b, at kompetencen "tilkommer - uanset om retten måtte finde grundlag for at fastsætte en frist – fortsat alene anklagemyndigheden, herunder også med hensyn til hvornår og på hvilket grundlag denne afgørelse træffes".

Om retsplejelovens § 846

Retsplejelovens § 846 blev indsat ved lov nr. 538 af 8. juni 2006 om ændring af retsplejeloven og forskellige andre love, og bestemmelsen svarer med redaktionelle ændringer til den tidligere § 842, som blev indsat i lov nr. 90 af 11. april 1916 om rettens pleje. Det fremgår af bestemmelsens ordlyd, at retten "på et hvilket som helst tidspunkt inden hovedforhandlingen af egen drift eller efter anmodning ved kendelse [kan] beslutte at afvise sagen helt eller delvis, hvis ... straf er udelukket ved forældelse eller anden lignende grund." Det fremgår af Kommenteret Retsplejelov (10. udg.) af 23. august 2018, side 458, at bestemmelsen åbner adgang til en forhåndsafvisning af sagen i tilfælde, hvor det er utvivlsomt, at en hovedforhandling ikke vil være til nogen nytte.

Om udleveringsloven af 11. februar 2020

Det fremgår af udleveringslovens § 1, stk. 1, (lov nr. 117 af 11. februar 2020 om udlevering til og fra Danmark), at den, der er sigtet, tiltalt eller dømt for en strafbar handling i udlandet, kan udleveres fra Danmark efter udleveringsloven. Der er i udleveringsloven og forarbejderne til udleveringsloven (LFF 78 af 27. november 2019) henvist til en række kapitler og bestemmelser i retsplejelovens 4. bog om strafferetsplejen, som finder anvendelse under behandlingen af udleveringssager, f.eks. udleveringslovens § 4 om, hvornår kan udlevering kun finde sted og afslås, § 32, stk. 1, om den undersøgelse, som er nødvendig for at afgøre, om betingelserne for udlevering er opfyldt, og som politiet uden ophold skal iværksætte, herunder at retsplejelovens kapitel 66 om sigtede og hans forsvar, kapitel 67 om almindelige bestemmelser om efterforskning og kapitel 68 om afhøringer og særlige efterforskningsskridt finder anvendelse, § 32, stk. 2 og 3, om anvendelse af de retsmidler, der er omtalt retsplejelovens kapitel 69 om anholdelse, kapitel 70 om varetægtsfængsling, kapitel 72 om legemsindgreb, kapitel 73 om ransagning, kapitel 74 om beslaglæggelse og edition samt kapitel 75 a om andre efterforskningsskridt, anvendes i samme omfang som i sager vedrørende lovovertrædelser af tilsvarende art, der forfølges her i landet.

Af forarbejderne til § 32 (LFF 78 af 27. november 2019, de almindelige bemærkninger til § 32) fremgår, at bestemmelsen viderefører gældende ret, og at der ikke er tilsigtet en ændring af den gældende retstilstand om, at bestemmelserne i retsplejelovens 4. bog med de fornødne lempelser gælder for den undersøgelse, som politiet iværksætter, og som er nødvendig for at afgøre, om betingelserne for udlevering er opfyldt. Af 3.6.3.1. om gældende ret i lovforslagets almindelige bemærkninger fremgår, at politiets undersøgelse i medfør af § 12 i den tidligere gældende udleveringslov i forhold til anmodninger fra stater uden for Norden og EU foretages i overensstemmelse med retsplejelovens regler om strafferetsplejen, og at henvisningen i bestemmelsen til retsplejelovens regler også omfatter reglerne for erstatning for uberettiget frihedsberøvelse. Det fremgår endvidere, at retsplejelovens 4. bog med de fornødne lempelser gælder for politiets undersøgelse i medfør af § 18 b, stk. 1, og § 18 h i den tidligere gældende udleveringslov i forhold til anmodninger fra henholdsvis EU-stater og nordiske arrestordre. Der er ikke i bemærkningerne til lovforslaget nærmere redegjort for, hvad henvisningen til retsplejelovens 4. bog med de fornødne lempelser nærmere dækker over.

Efter udleveringslovens § 34 skal der beskikkes en forsvarer, når der iværksættes en undersøgelse efter § 32, stk. 1. Det fremgår af forarbejderne (LFF 78 af 27. november 2019, bemærkningerne til § 34), at bestemmelsen ikke henviser til retsplejelovens kapitel 66, idet kapitlet i forvejen er nævnt i § 32. Efter udleveringslovens § 35, stk. 6, finder retsplejelovens § 910, hvorefter landsretten kan afvise en anke, som ikke har fundet sted inden for ankefristen, anvendelse for rettens afgørelse om udlevering, dog med en frist på 3 dage. Hvis en person efter udleveringslovens § 45 ønskes efterlyst internationalt med henblik på en frihedsberøvelse og udlevering til strafforfølgning i Danmark, anmoder anklagemyndigheden retten om, at sigtede varetægtsfængsles, jf. retsplejelovens kapitel 70, med forsvarerbeskikkelse efter retsplejelovens § 731, stk. 1, litra a, og fængslingsanmodningen behandles efter retsplejelovens almindelige regler i et retsmøde, hvor sigtede ikke er til stede, jf. retsplejelovens § 764, stk. 2 modsætningsvis. De almindelige betingelser for varetægtsfængsling og behandlingen af anmodninger herom skal være opfyldt, ligesom rettens kendelse om udstedelse af europæisk arrestordre efter udleveringslovens § 47 kan kares i overensstemmelse med retsplejelovens § 969, stk. 1 og 2.

Ad den nordiske udleveringslov

Den nordiske udleveringslov (lov nr. 27 af 3. februar 1960 om udlevering af lovovertrædere til Finland, Island, Norge og Sverige), der blev ophævet ved lov nr. 394 af 30. april 2007, indeholdt i § 9 en formulering, der svarer til den, der er nævnt i forarbejderne til § 32 i den gældende udleveringslov, hvor det af forarbejderne (LFF nr. 10 af 10. juli 1959, de specielle bemærkninger til § 9) fremgik, at "[d]en i bestemmelsen indeholdte henvisning til Retsplejelovens almindelige regler omfatter ikke alene de bestemmelser, der regulerer fremgangsmåden ved sagens undersøgelse, men tilsigter bl.a. også at gøre retsplejelovens regler om erstatning for uforskyldt anholdelse og fængsling anvendelige på sager om udlevering".

Ad udleveringsloven af 9. juni 1967 med senere ændringer

Den første almindelige udleveringslov er fra 1967 (L 249 af 9. juni 1967 om udlevering af lovovertrædere). Loven indeholdt i § 12 en bestemmelse, der svarer til formuleringen i forarbejderne til § 32 i den gældende udleveringslov. Af bestemmelsen fremgik følgende, at "[m]edmindre justitsministeren allerede på grundlag af anmodningen og de oplysninger, der følger med denne, finder at burde nægte udlevering, sendes anmodningen til politiet på det sted, hvor den, som søges udleveret, har ophold. Politiet iværksætter derefter uden ophold den undersøgelse, der er nødvendig for at afgøre, om betingelserne for udlevering er opfyldt. For denne undersøgelse gælder bestemmelserne i retsplejelovens 4. bog med de fornødne lempelser".

Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen (LFF nr. 122 af 28. februar 1967, de specielle bemærkninger til § 12), at "udleveringsanmodningen efter § 12 tilstilles politiet på det sted, hvor den, som søges udleveret, opholder sig. På tilsvarende måde som efter § 9 i den nordiske udleveringslov foretager politiet herefter straks den fornødne undersøgelse til afgørelse af, om betingelserne for udlevering er opfyldt. Henvisningen i paragraffens sidste punktum til retsplejelovens almindelige regler omfatter ligesom den tilsvarende bestemmelse i den nordiske udleveringslov ikke blot retsplejelovens bestemmelser om fremgangsmåden ved undersøgelsen, men også reglerne om erstatning for uforskyldt anholdelse og fængsling".

Bestemmelsen om, at politiet uden ophold iværksætter den undersøgelse, der er nødvendig for at afgøre, om betingelserne for udlevering er opfyldt, og at der for denne undersøgelse gælder bestemmelserne i retsplejelovens 4. bog med de fornødne lempelser, går igen i samtlige udleveringslove frem til den gældende udleveringslov fra 2020 (lov nr. 117 af 11. februar 2020 om udlevering til og fra Danmark), hvor henvisningen til retsplejelovens 4. bog med de fornødne lempelser ikke længere fremgår af loven, men er nævnt i forarbejderne til § 32.

Ved den ændring af udleveringsloven, der blev gennemført ved lov nr. 72 af 24. april 2007, fremgår det af forarbejderne (LFF 72 af 15. november 2006, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.3.1 og 2.3.2), at for politiets undersøgelse til afgørelse af, om betingelserne for udlevering er opfyldt gælder "bestemmelserne i retsplejelovens 4. bog med de fornødne lempelser - dvs. reglerne om fremgangsmåden ved undersøgelsen samt reglerne om erstatning for uberettiget anholdelse og fængsling".

Ved den ændring af udleveringsloven, der blev gennemført ved lov nr. 378 af 6. juni 2002, fremgår det af forarbejderne (LFF nr. 35 af 13. december 2001, bemærkningerne til nr. 7 (udleveringslovens § 13 og § 19, stk. 1)), at der indsættes en generel henvisning til

retsplejelovens kapitel 75 a, om andre efterforskningskridt, og at "[æ]ndringen indebærer en ajourføring af henvisningerne til retsplejelovens regler om beslaglæggelse og edition. Den foreslåede tilføjelse af en henvisning til retsplejelovens regler om andre efterforskningskridt (fotoforevisning, konfrontation og efterlysning) skal ses i lyset af, at disse efterforskningskridt indtil lov nr. 229 af 21. april 1999 ikke var lovregulerede. Idet ikke mindst reglerne om efterlysning i retsplejelovens § 818 og § 819 vil kunne være relevante i forbindelse med en sag om udlevering, foreslås en generel henvisning til retsplejelovens kap. 75 a".

Ad forsvarerens principale påstand

Rigsadvokaten påstår forsvarerens anmodning afvist under henvisning til, at retsplejelovens § 718 b ikke finder anvendelse i sager, der behandles i medfør af udleveringsloven.

Det gøres til støtte herfor gældende, at retsplejelovens kapitel 65 (og herunder § 718 b) ikke finder anvendelse ved behandlingen af udleveringssager, fordi der ikke er henvist til disse bestemmelser i udleveringsloven eller forarbejderne til denne. Sager om udlevering fra Danmark behandles i medfør af udleveringsloven (lov nr. 117 af 11. februar 2020 om udlevering til og fra Danmark), der ikke (i modsætning til f.eks. retsplejelovens § 1018 f, stk. 3) indeholder en bestemmelse om, at udleveringssager behandles i strafferetsplejens former. Det fremgår af forarbejderne til udleveringsloven, at ved politiets undersøgelse finder retsplejelovens 4. bog anvendelse med de fornødne lempelser, men ikke nærmere hvilke regler i retsplejelovens der sigtes til med henvisningen til retsplejelovens 4. bog med de fornødne lempelser. Af forarbejderne til den nordiske udleveringslov - hvorfra formuleringen angiveligt stammer – fremgår, at henvisningen til retsplejelovens 4. bog ikke alene omfatter de bestemmelser, der regulerer fremgangsmåden ved sagens undersøgelse, men tilsigter bl.a. også at gøre retsplejelovens regler om erstatning for uforskyldt anholdelse og fængsling anvendelige på sager om udlevering.

Udleveringsloven og forarbejderne til udleveringsloven indeholder en række konkrete henvisninger til bestemmelser og kapitler i retsplejelovens 4. bog, herunder kapitel 66 om forsvarerbistand, kapitel 67 om almindelige bestemmelser om efterforskning, kapitel 68 om afhøringer og særlige efterforskningskridt, kapitel 69 om anholdelse, kapitel 70 om varetægtsfængsling, kapitel 72 om legemsindgreb, kapitel 73 om ransagning, kapitel 74 om beslaglæggelse og edition, kapitel 75 a om andre efterforskningskridt, samt regler om kære af domstolenes afgørelser. I forarbejderne til den tidligere gældende udleveringslovs § 13 og § 19, stk. 1, (LFF nr. 35 af 13. december 2001), hvor der blev indsat en generel henvisning til retsplejelovens kapitel 75 a om andre efterforskningskridt, at henvisningen blev indsat "[i]det ikke mindst reglerne om efterlysning i retsplejelovens § 818 og § 819 vil kunne være relevante i forbindelse med en sag om udlevering, [...]". Det ville ikke være nødvendigt at indsætte en henvisning til retsplejelovens kapitel 75 a eller de øvrige nævnte kapitler i retsplejeloven i udleveringsloven, hvis retsplejelovens 4. bog i sin helhed finder anvendelse i forhold til behandlingen af udleveringssager.

Samlet set gøres det gældende, at det alene er de konkrete kapitler og de konkrete bestemmelser i retsplejelovens 4. bog, der er nævnt i udleveringsloven eller dennes forarbejder, der finder anvendelse i forhold til sager, der behandles efter reglerne i udleveringsloven, og at retsplejelovens 4. bog således ikke i sin helhed finder anvendelse. Dette støttes af, at udleveringsloven indeholder bestemmelser, der selvstændigt - og uden

henvisninger til de tilsvarende bestemmelser i retsplejeloven - blandt andet regulerer værneting (§ 35, stk. 2), fremme af sagen i pågældendes fravær (§ 35, stk. 3) og frister for behandlingen (§ 37).

På den baggrund og under hensyn til, at der hverken i udleveringsloven eller i lovens forarbejder er henvist til retsplejelovens kapitel 65 (påtalen), ligesom der ikke er henvist til retsplejelovens § 718 b, må det antages, at retsplejelovens § 718 b ikke finder anvendelse i forhold til behandlingen af udleveringssager.

Det gøres subsidiært gældende, at retsplejelovens kapitel 65 finder anvendelse ved behandlingen af udleveringssager, gøres det subsidiært gældende, at retsplejelovens § 718 b ikke finder anvendelse, idet bestemmelsen hverken efter sin ordlyd eller i forhold til det beskyttelseshensyn, der danner baggrund for bestemmelsen, finder anvendelse i forhold til anklagemyndighedens behandling af anmodninger fra udlandet om udlevering til strafforfølgning. Det fremgår af ordlyden af retsplejelovens § 718 b, at bestemmelsen vedrører afgørelser om "påtaleopgivelse, tiltalefrafald og tiltalerejsning", dvs. afgørelser om påtalen. Det fremgår af pkt. 1.1 i de almindelige bemærkninger til lovforslaget (LFF nr. 78 af 27. februar 2008) til lov nr. 493 af 17. juni 2008, hvor retsplejelovens § 718 b, blev indsat, at "[l]ovforslaget navnlig [har] til formål at begrænse antallet af langvarige sigtelser og varetægtsfængslinger i straffesager og indeholder herudover forskellige tiltag med henblik på generelt at bidrage til en hurtigere behandling af straffesager". Retsplejelovens § 718 b giver den sigtede mulighed for domstolsprøvelse af anklagemyndighedens manglende afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning. Bestemmelsen forudsættes anvendt i danske straffesager, hvor der er en sigtet for en forbrydelse under dansk straffemyndighed.

Det fremgår af udleveringslovens § 1, stk. 1, at den, der er sigtet, tiltalt eller dømt i udlandet, kan udleveres fra Danmark efter reglerne i udleveringsloven. Dansk politi og anklagemyndighed har ikke ansvar for eller rådighed over de udenlandske straffesager, der danner grundlag for udleveringssager. Anklagemyndigheden har derfor ikke påtalekompetencen i disse straffesager og kan ikke træffe afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning, ligesom spørgsmålet om påtalen i disse sager ikke henhører under de danske domstole. Påtalekompetencen henhører derimod under de kompetente myndigheder i det land, der har anmodet om udlevering. Det bemærkes i den forbindelse, at de indiske myndigheder har truffet afgørelse om tiltalerspørgsmålet i den indiske straffesag mod T, der danner grundlag for X-lands udleveringsanmodning, idet der i X-land blev rejst tiltale mod T med anlageskrift i marts 1996.

Højesteret har i U.2004.229H vedrørende en afgørelse om udlevering, som Justitsministeriet havde truffet i medfør af de tidligere gældende regler, udtalt, at "Justitsministeriets afgørelse må anses for at være en straffeprocessuel beslutning i forbindelse med gennemførelsen af en straffesag." En afgørelse om udlevering fra Danmark er således et straffeprocessuelt skridt, hvor Danmark bistår et andet land med at gennemføre en straffesag. Der er ikke tale om, at der verserer en dansk straffesag. Der er hverken i ordlyden eller i forarbejderne til retsplejelovens § 718 b støtte til at udvide beskyttelseshensynet i bestemmelsen til at omfatte behandlingen af udleveringssager. Det er på den baggrund Rigsadvokatens påstand, at retsplejelovens § 718 b, ikke kan finde anvendelse i udleveringssager.

Ad forsvarerens subsidiære påstand

Rigsadvokaten påstår forsvarerens subsidiære påstand afvist under henvisning til, at retsplejelovens § 846, stk. 1, nr. 3, ikke finder anvendelse i sager, der behandles i medfør af udleveringsloven. Det gøres til støtte herfor gældende, at retsplejelovens kapitel 77 (og herunder § 846, stk. 1, nr. 3) ikke finder anvendelse ved behandlingen af udleveringssager, fordi der ikke er henvist til disse bestemmelser i udleveringsloven eller forarbejderne til denne, hvorfor det må antages, at retsplejelovens § 846 ikke finder anvendelse i forhold til behandlingen af udleveringssager.

Det gøres subsidiært gældende, at hverken retsplejelovens § 846, stk. 1, nr. 3, eller princippet bag denne bestemmelse finder anvendelse ved behandlingen af udleveringssager, idet bestemmelsen hverken efter sin ordlyd eller i forhold til det beskyttelseshensyn, der danner baggrund for bestemmelsen, finder anvendelse i forhold til anklagemyndighedens behandling af anmodninger fra udlandet om udlevering til strafforfølgning. Det fremgår af ordlyden af retsplejelovens § 846, stk. 1, at retten inden hovedforhandlingen kan afvise en sag eller dele af denne, hvis sagen eller dele af sagen på grund af fejl må afvises under hovedforhandlingen, ikke er undergivet offentlig påtale, eller straf er udelukket ved forældelse.

Beskyttelseshensynet bag bestemmelsen er at give retten adgang til en forhåndsafvisning af sagen i tilfælde, hvor det er utvivlsomt, at en hovedforhandling ikke vil være til nogen nytte. Bestemmelsen finder anvendelse i forhold til hovedforhandling af danske straffesager, hvor dansk politi og anklagemyndighed har ansvaret for straffesagens behandling og fremme. De udenlandske straffesager, der danner grundlag for udleveringssager, henhører ikke under de danske domstole, og bestemmelsen finder derfor ikke anvendelse i forhold til disse. Hverken bestemmelsens ordlyd eller beskyttelseshensynet bag bestemmelsen giver grundlag for at antage, at bestemmelsen eller princippet bag bestemmelsen finder anvendelse i forhold til behandlingen af udleveringssager.

Det bemærkes i den forbindelse, at retten prøver spørgsmålet om forældelse af strafbare handlinger, der er omfattet af dansk straffemyndighed, i forbindelse med rettens afgørelse om udlevering fra Danmark til lande uden for Norden og Den Europæiske Union, og at udlevering ikke kan ske, hvis strafansvaret ville være forældet efter dansk ret, jf. udleveringslovens § 26, jf. § 35.

Det bemærkes endvidere, at det følger af udleveringslovens regler, at retten træffer afgørelse om udlevering på baggrund af en anmodning fra anklagemyndigheden (Rigsadvokaten), jf. udleveringslovens § 35, stk. 1. I praksis betyder dette, at Rigsadvokaten med politiets hjælp søger sagen oplyst og på den baggrund udarbejder en begrundet indstilling til retten med henblik på, at retten kan træffe afgørelse om udlevering på et fuldt oplyst grundlag. Hvis princippet i retsplejelovens § 846, stk. 1, nr. 3, kan finde anvendelse i udleveringssager, vil retten kunne træffe afgørelse i en udleveringssag, før sagen er færdigoplyst og der er udarbejdet en begrundet indstilling fra anklagemyndigheden. Det vil underminere udleveringslovens princip om, at rettens skal træffe sin afgørelse om udlevering på et fuldt oplyst grundlag. Det er på den baggrund Rigsadvokatens opfattelse, at retsplejelovens § 846, stk. 1, nr. 3, eller princippet bag bestemmelsen ikke finder anvendelse i udleveringssager.

Sammenfattende er det Rigsadvokatens opfattelse, at der hverken er hjemmel for retten til at fastsætte en frist i medfør af retsplejelovens § 718 b for Rigsadvokatens afslutning af undersøgelsen om udlevering, jf. udleveringslovens § 32, eller til at tage stilling til

spørgsmålet om forældelse i medfør af princippet i retsplejelovens § 846, stk. 1, nr. 3, hvorfor retten skal afvise såvel forsvarerens principale som subsidiære påstand.

Retten's begrundelse og resultat

Retsgrundlag

Det hedder i retsplejeloven bl.a.

”§ 96

De offentlige anklageres opgave er i forbindelse med politiet at forfølge forbrydelser efter reglerne i denne lov.

Stk. 2. De offentlige anklagere skal fremme enhver sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tillader, og derved ikke blot påse, at strafskyldige drages til ansvar, men også at forfølgning af uskyldige ikke finder sted.

...

§ 718

Retterne træder inden for strafferetsplejens område kun i virksomhed efter begæring af anklagemyndigheden eller en privat påtaleberettiget.

§ 718 a

Afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning skal træffes inden rimelig tid efter det tidspunkt, hvor politiet har gjort sigtede bekendt med sigtelsen. Er sigtede varetægtsfængslet, eller er sigtede under 18 år, skal en afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning træffes hurtigst muligt.

Stk. 2. Er afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning ikke truffet, eller er der ikke anmodet om retsmøde med henblik på sagens behandling som tilståelsessag i medfør af § 831 inden 1 år og 6 måneder efter det tidspunkt, hvor politiet har gjort sigtede bekendt med sigtelsen, skal anklagemyndigheden skriftligt underrette sigtede om, hvorpå sagen beror, og hvornår afgørelse i sagen kan forventes truffet. Har sigtede en forsvarer, skal genpart af underretningen sendes til denne. Der skal ske underretning på ny, hvis der 1 år efter den seneste underretning fortsat ikke er truffet afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning eller anmodet om retsmøde med henblik på sagens behandling som tilståelsessag i medfør af § 831.

§ 718 b

Er afgørelse om påtaleopgivelse, tiltalefrafald eller tiltalerejsning ikke truffet, eller er der ikke anmodet om retsmøde med henblik på sagens behandling som tilståelsessag i medfør af § 831 inden 1 år og 6 måneder efter det tidspunkt, hvor politiet har gjort sigtede bekendt med sigtelsen, kan sigtede indbringe sagen for retten.

Stk. 2. Hvis der efter en samlet vurdering af hensynet til den sigtede, forurettede, sagens beskaffenhed og omstændigheder samt sagens samfundsmæssige betydning er særlig grund til at kræve fremskyndelse af anklagemyndighedens afgørelse af tiltalespørgsmålet, kan retten undtagelsesvis fastsætte en frist herfor. Fristen skal være på mindst 3 måneder og højst 1 år. Hvis anklagemyndigheden ikke træffer afgørelse om tiltalespørgsmålet inden for den frist, som retten har fastsat, anses påtale mod sigtede for opgivet af anklagemyndigheden, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Retten kan efter anmodning fra anklagemyndigheden forlænge en frist fastsat efter stk. 2 med højst 1 år ad gangen, hvis der foreligger særlige omstændigheder.

Anklagemyndighedens anmodning skal fremsættes over for retten senest 2 uger inden

udløbet af den frist, som retten tidligere har fastsat. Hvis retten ikke finder grundlag for at forlænge fristen, anses påtale mod sigtede for opgivet af anklagemyndigheden, medmindre denne træffer afgørelse om tiltalesspørgsmålet inden 2 måneder fra rettens afgørelse om ikke at forlænge fristen.

Stk. 4. Rettens afgørelse træffes ved kendelse. Hvis rettens afgørelse går ud på, at der ikke skal fastsættes en frist efter stk. 2, kan spørgsmålet på ny indbringes for retten, dog tidligst 1 år efter rettens afgørelse.

...

§ 846

Retten kan på et hvilket som helst tidspunkt inden hovedforhandlingen af egen drift eller efter anmodning ved kendelse beslutte at afvise sagen helt eller delvis, hvis et eller flere af sagens forhold

...

3) ikke er strafbart, eller hvis straf er udelukket ved forældelse eller anden lignende grund.

Stk. 2. Inden retten træffer afgørelse efter stk. 1, skal anklagemyndigheden have lejlighed til at udtale sig. Hvis der er tale om en afhjælpelig mangel, skal anklagemyndigheden have lejlighed til at afhjælpe manglen.

Stk. 3. Finder retten, at sagen ikke skal behandles under medvirken af lægdommere, afsiger retten kendelse herom efter om fornødent at have givet anklagemyndigheden og forsvareren lejlighed til at udtale sig.”

Rettens begrundelse

Der påhviler generelt en forpligtelse - også for anklagemyndigheden - til at fremme en sag med den hurtighed, som sagens beskaffenhed tilsiger, men dertil kommer også, at der må være en klar hjemmel til, at domstolene kan fastsætte en frist for anklagemyndighedens opgaver, hvilket støttes af retsplejelovens § 718 om kompetencefordeling inden for strafferetsplejen. Sådant hjemmel findes bl.a. i retsplejelovens § 718b og andre steder inden for retsplejelovens 4. bog, f.eks. § 767.

Efter ordlyden finder bestemmelsen i retsplejelovens § 718b kun anvendelse ved "påtaleopgivelse, tiltalefracald eller tiltalerejsning". Der er ikke i forarbejderne eller i udleveringsloven i øvrigt støtte for, at det er påtænkt at bestemmelsen også skulle finde anvendelse ved udleveringssager, herunder navnlig da lovgiver har taget stilling til, hvilke af retsplejelovens specifikke bestemmelser, der skal finde anvendelse ved udleveringssager, og herunder ikke kapitel 65, og da lovgiver i øvrigt i udleveringsloven har fastsat regler om frister for sagernes behandling.

Det kan ikke føre til andet resultat, at der i forarbejderne til udleveringsloven er anført, at retsplejelovens 4. bog skal finde anvendelse med "de fornødne lempelser".

Retten tager derfor ikke anmodning om fastsættelse af frist for Rigsadvokatens afslutning af undersøgelsen om udlevering af T til følge.

Vedrørende anmodningen om fastsættelse af frist for "Rigsadvokatens begrundede afgørelse om forældelse, således at retten kan tage stilling til spørgsmålet om forældelse" ses der ikke i hverken i retsplejelovens § 846, stk. 1, nr. 3, eller i øvrigt at være hjemmel hertil, da de forhold, som T søges udleveret for, ikke er undergivet dansk straffemyndighed, og idet det

bemærkes, at T ikke er afskåret for at påberåbe sig disse forhold, hvis retten måtte skulle tage stilling til en endelig anmodning om udlevering.

Retten tager derfor heller ikke anmodningen om fastsættelse af frist for "Rigsadvokatens begrundede afgørelse om forældelse" til følge.

Det bestemmes:

De af advokat Jonas Christoffersen ar som forsvarer for T ved brev af 25. oktober 2021 fremsatte anmodninger om at fastsætte en frist på tre måneder fra den 25. oktober 2021 for Rigsadvokatens afslutning af undersøgelsen om udlevering af T, subsidiært for Rigsadvokatens begrundede afgørelse om forældelse, således at retten kan tage stilling til spørgsmålet om forældelse, tages ikke til følge.

- o - 0 - o -

Retten skal i øvrigt beklage den lange sagsbehandlingstid, der til dels skyldes sagens karakter, men også sagstilgangen til retten i øvrigt.

Retten hævet.

Sagen sluttet.